

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (seitsmes koda)

6. oktoober 2015*

Eelotsusetaotlus — Kaupade vaba liikumine — Samaväärse toimega meetmed — Saksamaal vabas ringluses olevad tooted — Tooted, millele on Rumeenias kehtestatud tüübikinnituse kontrollid — Teise liikmesriigi turustaja väljastatud vastavustunnistus — Tunnistus, mida peetakse ebapiisavaks, et võimaldada nende toodete vaba turustamist — Vastastikuse tunnustamise põhimõte — Osaline vastuvõetamatus

Kohtuasjas C-354/14,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunalul Cluj'i (Cluj'i teise astme kohus, Rumeenia) 18. juuni 2014. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 22. juulil 2014, menetluses

SC Capoda Import-Export SRL

versus

Registrul Auto Român,

Benone-Nicolae Bejan,

EUROOPA KOHUS (seitsmes koda),

koosseisus: koja president J.-C. Bonichot (ettekandja), kohtunikud J. L. da Cruz Vilaça ja C. Lycourgos,

kohtujurist: N. Jääskinen,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- SC Capoda Import-Export SRL, esindaja: advokaat C. Costaş,
- B.-N. Bejan, kes esindas end ise,
- Rumeenia valitsus, esindajad: R.-H. Radu ja A. Buzoianu,
- Euroopa Komisjon, esindajad: L. Nicolae, K. Talabér-Ritz ja G. Wilms,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

* Kohtumenetluse keel: rumeenia.

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab ELTL artikli 34 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. septembri 2007. aasta direktiivi 2007/46/EÜ, millega kehtestatakse raamistik mootorsõidukite ja nende haagiste ning selliste sõidukite jaoks mõeldud süsteemide, osade ja eraldi seadmestike kinnituse kohta (raamdirektiiv) (ELT L 263, lk 1), artikli 31 lõike 1 ning komisjoni 31. juuli 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1400/2002 asutamislepingu artikli 81 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki vertikaalsete kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse suhtes mootorsõidukisektoris (EÜT L 203, lk 30; ELT eriväljaanne 08/02, lk 158) artikli 1 lõike 1 punktide t ja u tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud ühelt poolt SC Capoda Import-Export SRL-i (edaspidi „Capoda”) ja teiselt poolt Registrul Auto Români (Rumeenia autoregister, edaspidi „RAR”) ja B.-N. Bejani vahelises vaidluses seoses sellega, et Capoda turustas mootorsõidukite uusi varuosasid.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 2007/46

- 3 Direktiivi 2007/46 põhjendused 14 ja 15 on järgmised:

„(14) Sõidukite tüübikinnitust käsitlevate õigusaktide peamine eesmärk on tagada, et turule viidavad uued sõidukid, osad ja eraldi seadmestikud tagaksid kõrge ohutuse ja keskkonnakaitse taseme. Teatavate osade või seadmete paigaldamine pärast sõidukite turuleviimist või kasutuselevõtmist ei tohiks seda eesmärki kahjustada. Seega tuleks võtta asjakohaseid meetmeid tagamaks, et osasid või seadmeid, mida on võimalik sõidukitesse paigaldada ja mis võivad oluliselt kahjustada ohutuse või keskkonnakaitse seisukohalt oluliste süsteemide toimimist, kontrollitakse enne nende müüki panemist tüübikinnitusasutuste poolt. Sellised meetmed peaksid sisaldama tehnilisi sätteid, mis käsitlevad nõudmisi, millele nimetatud osad või seadmed peavad vastama.

(15) Nimetatud meetmeid tuleks kohaldada ainult piiratud arvule osadele või seadmetele. Loetelu kehtestamisel peaks komisjon [...] püüdma saavutada õiglase tasakaalu liiklusohutuse parandamise nõuete ja keskkonnakaitse ning tarbijate, tootjate ja turustajate huvide vahel, säilitades sõiduki konkurentsivõime järelturul.”

- 4 Direktiivi artikkel 1 sätestab:

„Käesolev direktiiv kehtestab ühtlustatud raamistiku, mis sisaldab haldusnorme ja üldisi tehnilisi nõudeid tüübikinnituse andmiseks kõigile selle reguleerimisalasse kuuluvatele uutele sõidukitele, nimetatud sõidukite süsteemidele, osadele ja eraldi seadmestikele, eesmärgiga hõlbustada nende registreerimist, müüki ja kasutuselevõtmist ühenduse piires.

Käesolevas direktiivis nähakse ette ka sätted käesoleva direktiivi alusel tüübikinnituse saanud sõidukite jaoks ettenähtud osade ja seadmete müügi ja kasutuselevõtmise kohta.

[...]”.

- 5 Direktiivi artikli 3 punktis 26 on määratletud „originaalosalad või -seadmed” kui „osalad või seadmed, mis on toodetud vastavalt sõiduki tootja poolt kõnealuse sõiduki monteerimiseks vajalike osade või seadmete tootmiseks ette nähtud spetsifikaatidele ja tootmisstandarditele. Siia kuuluvad osad või seadmed, mis on toodetud samal tootmisliinil kui originaalosalad või -seadmed. Kuni vastupidise tõestamiseni eeldatakse, et osad on originaalosalad, kui osade tootja tõendab, et osade kvaliteet vastab kõnealuse sõiduki monteerimiseks kasutatud osade kvaliteedile ning et need on toodetud vastavalt sõiduki tootja poolt ettenähtud spetsifikaatidele ja tootmisstandarditele”.
- 6 Direktiivi 2007/46 artiklis 31 „Selliste osade ja seadmete, mis võivad endast kujutada märkimisväärset ohtu oluliste süsteemide nõuetekohasele toimimisele, müük ja kasutuselevõtmine” on sätestatud:

„1. Liikmesriigid lubavad selliste osade või seadmete müüki, müüki panemist või kasutuselevõtmist, mis võivad kujutada endast märkimisväärset ohtu sõiduki turvalisuse või keskkonnamõju seisukohalt oluliste süsteemide nõuetekohasele toimimisele, ainult juhul, kui tüübikinnitusasutus on väljastanud nende kohta loa kooskõlas lõigetega 5 kuni 10.

2. Osad või seadmed, mille puhul on vastavalt lõikele 1 vaja luba, kantakse loetellu, mis kehtestatakse XIII lisas. [...]

[...]

11. Käesolevat artiklit ei kohaldata osa või seadme suhtes enne, kui see on loetletud XIII lisas. [...]

12. Seni kuni ei ole otsustatud, kas osa või seade peaks olema lõikes 1 osutatud loetelus, võivad liikmesriigid rakendada riiklikke sätteid, milles käsitletakse osasid või seadmeid, mis võivad oluliselt ohustada sõiduki turvalisuse või keskkonnamõju seisukohalt oluliste süsteemide nõuetekohast toimimist.

Sellise otsuse vastuvõtmise järel kaotavad kõnealuseid osasid või seadmeid käsitlevad siseriiklikud sätted kehtivuse.

[...].”

Määrus nr 1400/2002

- 7 Määruse nr 1400/2002 artikkel 1 sätestab:

„1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

t) *originaalvaruosad* – varuosad, mille kvaliteet vastab mootorsõiduki kokkupanekul kasutatavate sõidukiosade kvaliteedile ning mis toodetakse vastavalt tehnilistele nõuetele ja tootmisstandarditele, mille sõidukitootja on kehtestanud kõnealuse mootorsõiduki osade või varuosade tootmiseks. [...] Kui ei kinnitata vastupidist, kujutavad need sõidukiosad originaalvaruosi, kui osade tootja tõendab, et nende kvaliteet vastab kõnealuse sõiduki kokkupanekul kasutatud sõidukiosade kvaliteedile ning need on toodetud sõidukitootja kehtestatud tehniliste nõuete ja tootmisstandardite kohaselt;

u) *samaväärse kvaliteediga varuosad* – ainult sellised varuosad, mille tootja suudab igal ajal tõendada, et kõnealuste osade kvaliteet vastab kõnealuse mootorsõiduki kokkupanekul kasutatavate või kasutatud sõidukiosade kvaliteedile;

[...]”.

8 Määruse nr 1400/2002 artikli 12 lõige 3 sätestab:

„Käesolev määrus kehtib kuni 31. maini 2010.”

Rumeenia õigus

9 Valitsuse määruse nr 80/2000, mis puudutab maanteesõidukites kasutatavate toodete ja tarvikute tüübikinnitust ja sertifitseerimist ning nende toodete ja materjalide turuleviimise ja turustamise tingimusi, muudetud redaktsioonis (edaspidi „valitsuse määrus nr 80/2000”), artikli 1 lõigetes 1, 2, 4, 5 ja 8 on sätestatud järgmist:

1. Uusi tooteid ja materjale, mis on mõeldud kasutamiseks maanteesõidukites, võib turule viia ja/või turustada ainult siis, kui need vastavad käesolevas määruses ette nähtud tingimustele.

2. Uusi tooteid ja tarvikuid, mis kuuluvad selliste toodete ja tarvikute kategooriasse, mis mõjutavad liiklusohutust, keskkonnakaitset, energiatõhusust [...], võib turule viia ja/või turustada ainult siis, kui neil on olenevalt olukorrast kas tüübikinnitus või nad on sertifitseeritud.

[...]

4. Lõikes 2 nimetatud toodetele annab tüübikinnituse [...] transpordi- ja infrastruktuuriministeeriumi alluvuses olev spetsialiseerunud tehniline asutus [RAR] katsete alusel, mille teeb kas RAR ise või tema atesteeritud tehnilised teenistused.

5. Lõikes 2 nimetatud tooteid ja tarvikuid sertifitseerib RAR katsete alusel, mille teeb kas RAR ise või tema atesteeritud tehnilised teenistused.

[...]

8. Lõigetes 4–5 sätestatud ei kohaldata:

- a) toodete suhtes, millele on andnud tüübikinnituse Genfi lepingute kohaselt lepinguosaliste pädevad asutused;
- b) toodete suhtes, millele on andnud tüübikinnituse või mille on sertifitseerinud Euroopa Liidu direktiivide/määruste kohaselt liikmesriikide pädevad asutused;
- c) originaaltoodete või originaalvaruosade suhtes;
- d) uute toodete ja tarvikute suhtes, mis on valmistatud ainult spordivõistlusteks, mitte maanteeliikluseks mõeldud sõidukites. Käesolevat erandit ei kohaldata juhul, kui kõnealused tooted ja tarvikud on mõeldud kahesuguseks kasutamiseks, nii spordivõistlustel kasutamiseks mõeldud sõidukites kui ka maanteeliikluses kasutamiseks mõeldud sõidukites.”

10 Valitsuse määruse artiklis 1² on sätestatud:

„Käesoleva määruse kohaldamisel tuleb järgmisi termineid ja väljendeid mõista järgmiselt:

1. *toode* – süsteem, seade, detail, osa või seadmestik, mida kasutatakse sõiduki valmistamiseks, sõidukil olemasolevate süsteemide, seadete, detailide, osade või seadmestike väljavahetamiseks või tüübikinnitusega sõiduki monteerimiseks/edasiseks kasutamiseks. See võib olla:

1.1. *originaaltoode* – toode, mis on valmistatud vastavalt spetsifikaatidele ja tootmisstandarditele, mille sõiduki tootja on kõnealuse sõiduki monteerimiseks kasutatavate toodete valmistamiseks ette näinud. Siia kuuluvad tooted, mis on toodetud samal tootmisliinil kui kõnealused tooted. Vastupidiste tõendite puudumisel eeldatakse, et tooted on originaaltooted, kui nende tootja tõendab, et osade kvaliteet vastab kõnealuse sõiduki monteerimiseks kasutatud toodete kvaliteedile ning et need on valmistatud vastavalt sõiduki tootja ette nähtud spetsifikaatidele ja tootmisstandarditele.

[...]”

11 Valitsuse määruse artikli 4 lõikes 1 on sätestatud:

„Turule viimiseks ja/või turustamiseks peavad toodetel ja tarvikutel olema kehtivates õigusnormides ette nähtud dokumendid.”

12 Valitsuse määruse nr 80/2000 artiklis 6 on sätestatud:

„Allpool nimetatud rikkumiste eest on ette nähtud järgmised karistused:

a) artikli 1 lõike 2 [...] rikkumise eest karistatakse 1000 kuni 5000 [Rumeenia] leu [ligikaudu 227-1135 eurot] suuruse rahatrahviga.

[...]”

13 Transpordi-, ehitus- ja turismiministri 8. detsembri 2005. aasta määruse nr 2135, millega kinnitatakse maanteesõidukites kasutatavate toodete ja tarvikute tüübikinnitust ja sertifitseerimist ja nende toodete ja materjalide turuleviimise ja turustamise tingimusi puudutav õiguslik raamistik, lisa sisaldab II peatükki „Maanteesõidukites kasutatavate toodete sertifitseerimise või neile tüübikinnituse andmise meetodid ja tingimused”. Selles peatükis on punkt 2.1, mis sätestab:

„Rumeenia territooriumil valmistatud või imporditud tooteid, mida on nimetatud V peatükis antud loetelus, võib viia turule ainult siis, kui RAR on need sertifitseerinud või neile tüübikinnituse andnud. Sertifitseerimist või tüübikinnitust taotlevad tootjad, nende esindajad, importijad või turustajad. [...]”

14 Selle lisa V peatükis on nimekiri toodetest ja tarvikutest, mida RAR peab sertifitseerima või mille kohta andma tüübikinnituse, et neid saaks turule viia. See nimekiri loetleb maanteesõidukite poolt kasutatud osad, mis on seotud liiklusohutuse, keskkonnakaitse, energiatõhususe ja varguskindlusega. V peatükis asuv punkt 5.1.3 mainib kütusefiltreid ja punkt 5.3.2 mainib veepumpasid.

Põhikohtuasja asjaolud ja eelotsuse küsimused

15 Äriühing Capoda on Rumeenias asutatud äriühing, kes turustab selles liikmesriigis tooteid ja varuosasid, mis võimaldavad sõidukite parandamist, hooldamist ja toimimist; ta hangib neid tooteid ja varuosasid teistes liikmesriikides asutatud äriühingutelt.

16 Eelotsusetaotlusest ilmneb, et RAR viis 21. juunil 2011 läbi kontrolli ning tuvastas, et see äriühing turustas Rumeenias maanteesõidukite veepumpasid ja kütusefiltreid, mis kuulusid selliste toodete kategooriasse, mis käsitlesid liiklusohutust ja keskkonnakaitset, ilma et neid oleks kehtivate siseriiklike

õigusnormide kohaselt sertifitseeritud või neile tüübikinnitus antud. Seetõttu määras RAR 28. juuni 2011. aasta protokolliga selle rikkumise tuvastamise ja karistamise kohta Capodale trahvi 2000 Rumeenia leud (RON) (ligikaudu 454 eurot).

- 17 Nimetatud äriühing väitis, et ta oli need tooted ostnud Saksamaal asutatud äriühingutelt ja et nendega olid kaasas tunnistused, mis kinnitasid, et tegu oli originaalvaruosade või samavääarse kvaliteediga osadega määruse nr 1400/2002 artikli 1 tähenduses, mis olid teistes liikmesriikides vabasse ringlusesse lastud. Lisaks kinnitasid need dokumendid, et kõnealused tooted olid valmistatud samades tootmisrajatistes kui originaalseadmed ja et tootmisjärgse liikmesriigi pädevad asutused olid neile väljastanud tüübikinnituse. Selles olukorras leidis Capoda, et vastastikuse tunnustamise põhimõtet kohaldades tuli need tooted vabastada Rumeenia õiguses ette nähtud sertifitseerimis- või tüübikinnituse saamise kohustusest.
- 18 Capoda esitas 28. juuni 2011. aasta protokollis tühistamiseks kaebuse Judecătoria Cluj-Napoca'le (Cluj-Napoca esimese astme kohus, Rumeenia). 2012. aastal tehtud otsusega rahuldab nimetatud kohus kaebuse, tunnistades, et ehkki vaidlusalused osad kuulusid selliste toodete kategooriasse, mille suhtes Rumeenia õigus kehtestab sertifitseerimis- või tüübikinnituse saamise menetluse, võib neid määruse nr 1400/2002 artikli 1 lõike 1 punktides t ja u esitatud „originaalvaruosade” ja „samavääarse kvaliteediga varuosade” määratluse alusel samastada valitsuse määruse nr 80/2000 artikli 1² punktis 1.1 käsitletud originaaltoodetega. Seetõttu leidis ta, et need tooted tuleb nimetatud valitsuse määruse artikli 1 lõike 8 kohaselt vabastada sertifitseerimis- ja tüübikinnituse saamise kohustusest.
- 19 Selle kohtuotsuse peale esitasid RAR ja B.-N. Bejan (kes oli 28. juuni 2011. aasta protokollis koostanud ametnik) apellatsioonkaebuse Tribunalul Cluj'ile (Cluj'i teise astme kohus); see kohus muutis madalama astme otsust ja jättis jõusse kõnealuse protokollis; kohus järeldas, et Capoda esitatud dokumendid ei tõendanud, et vaidlusalustel toodetel oli RAR-i väljastatud tüübikinnitus, või nende originaalkvaliteeti, kuna tegu oli turustajate väljastatud dokumentidega, mitte aga tootjate dokumentidega.
- 20 Capoda esitas 26. oktoobril 2013 selle kohtuotsuse teistmisavalduse Tribunalul Cluj'ile. Äriühing väitis eelkõige, et vaidlusalustele toodetele tüübikinnituse saamise või sertifitseerimismenetluse kohaldamine on vastuolus kaupade vaba liikumisega.
- 21 Sellises olukorras otsustas Tribunalul Cluj menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas Euroopa Liidu õigust, täpsemalt ETL artiklit 34, [direktiivi 2007/46] artikli 31 lõiget 1 ning [määruse nr 1400/2002] artikli 1 lõike 1 punkte t ja u võib tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid nagu valitsuse määruse nr 80/2000 artikli 1 lõige 2, kuna see sätestab koguselise impordipiiranguga samavääarse toimega meetme, kuna selle sätte kohaselt on selliste uute toodete ja tarvikute vabasse ringlusesse laskmiseks (müügiks, turustamiseks), mis kuuluvad maanteeliikluse ohutust, keskkonnakaitset ning maanteesõidukite energiatõhusust ja varguskindlust mõjutavate toodete kategooriasse, vaja kas seda, et müüja/turustaja/ettevõtja esitaks tüübikinnitustunnistuse või tootja välja antud tunnistuse turuleviimiseks/turustamiseks nõutava sertifitseerimise kohta, või juhul, kui müüja/turustaja/ettevõtja ei ole sellist tunnistust saanud või see ei ole tema valduses, on vaja läbida kõnealuste toodete tüübikinnitustunnistuse menetlus [RAR-is] ja saada [RAR-ilt] turule viimiseks ja/või turustamiseks mõeldud tüübikinnitustunnistus, ning arvestades, et kuigi müüja/turustaja/ettevõtja valduses on nende toodete turuleviimiseks ja/või turustamiseks vajalik vastavustunnistus, mille on tema käsutusse andnud teise liidu liikmesriigi turustaja, kes turustab neid tooteid vabalt selle liikmesriigi territooriumil, ei ole selline tunnistus piisav, et kõnealust kaupa vabalt ringlusesse/müüki/turustamisele lubada?

2. Kas Euroopa Liidu õigust, täpsemalt ELTL artiklit 34 seoses mõistega „koguselise piiranguga samaväärsse toimega meede”, direktiivi 2007/46 artikli 31 lõiget 1 ja [määruse nr 1400/2002] artikli 1 [lõike 1] punkte t ja u võib tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis näevad ette, et selliste uute toodete ja tarvikute vabasse ringlusse laskmiseks, mis kuuluvad maanteeliikluse ohutust, keskkonnakaitset ning maanteesõidukite energiatõhusust ja varguskindlust mõjutavate toodete kategooriasse, ei piisa turule viimiseks ja/või turustamiseks mõeldud vastavustunnistusest uute toodete ja tarvikute kohta, mis kuuluvad maanteeliikluse ohutust, keskkonnakaitset ning maanteesõidukite energiatõhusust ja varguskindlust mõjutavate toodete kategooriasse, mille on turustaja käsutusse andnud teise liikmesriigi turustaja, pidades silmas, et see teise liikmesriigi turustaja turustab neid tooteid vabalt teise [liikmesriigi] territooriumil ning sellise tunnistuse kohaselt võib kõnealuseid tooteid Euroopa Liidu territooriumil turustada?”

Eelotsuse küsimuste vastuvõetavus

- 22 Rumeenia valitsus märgib, et eelotsuse küsimused, mis puudutavad ELTL artikli 34 ja määruse nr 1400/2000 artikli 1 lõike 1 punktide t ja u tõlgendamist, on vastuvõetamatud. Esiteks väidab ta, et direktiiv 2007/46 viis läbi täieliku ühtlustamise oma reguleerimisalas, mistõttu ei saa enam viidata esmasele õigusele. Teiseks väidab ta, et määrus nr 1400/2002 ei olnud RAR-i teostatud kontrolli kuupäeval enam kehtiv ja et liidu uued õigusnormid ei sisalda enam määratlusi, mille tõlgendust eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib.
- 23 Sellega seoses tuleb meeles pidada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on ELTL artiklis 267 sätestatud menetlus Euroopa Kohtu ja siseriiklike kohtute koostöö vahend, mille kaudu Euroopa Kohus annab siseriiklikele kohtutele liidu õiguse tõlgendusi, mida siseriiklikud kohtud vajavad nende menetluses olevate vaidluste lahendamiseks (vt eelkõige kohtuotsus Klarenberg, C-466/07, EU:C:2009:85, punkt 25).
- 24 Selle koostöö raames on vaid selle siseriikliku kohtu pädevuses, kes asja menetleb ja kes vastutab tehtava lahendi eest, hinnata kohtuasja eripärasid arvestades seda, kas eelotsus on kohtuotsuse tegemiseks vajalik ja kas Euroopa Kohtule esitatud küsimused on asjakohased. Kui küsimused on esitatud liidu õiguse tõlgendamise kohta, peab Euroopa Kohus järelikult põhimõtteliselt neile vastama (vt eelkõige kohtuotsus Klarenberg, C-466/07, EU:C:2009:85, punkt 26).
- 25 Sellest järeldub, et liidu õiguse tõlgendamist puudutavate küsimuste asjakohasust, mida siseriiklik kohus on esitanud õiguslikus ja faktilises raamistikus, mille ta on määratlenud omal vastutusel ja mille täpsust Euroopa Kohus ei pea kontrollima, eeldatakse. Liikmesriigi kohtu esitatud taotluse saab Euroopa Kohus lükata tagasi vaid siis, kui on ilmselge, et taotletud liidu õiguse tõlgendusel ei ole mingit seost põhikohtuasja asjaolude või esemega või kui kõnealune probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada talle esitatud küsimustele tarviliku vastuse andmiseks vajalikud faktilised ja õiguslikud asjaolud (vt eelkõige kohtuotsus Klarenberg, C-466/07, EU:C:2009:85, punkt 27).
- 26 Siinses asjas ei saa kehtivalt väita, et ELTL artiklil 34 ei ole ilmselgelt mingit seost põhikohtuasja asjaolude või esemega. Lisaks ei ole küsimus, kas seda artiklit ei tuleks tõlgendada, kuna direktiiviga 2007/46 viidi läbi täielik ühtlustamine, aluseks vastuvõetamatusele ning seda tuleb hinnata eelotsuse küsimustele vastamise raames. Seetõttu ei saa nõustuda Rumeenia valitsuse esitatud vastuvõetamatuse väitega ELTL artikli 34 kohta.
- 27 Seevastu on määruse nr 1400/2002 artiklis 12 märgitud selle kehtivuse lõppkuupäevaks 31. mai 2010. Kuna kõnealune protokoll tehti 28. juunil 2011, siis ei ole see määrus põhikohtuasjas kohaldatav. Võib ühtlasi märkida, et selle artikli 1 lõike 1 punktides t ja u esitatud määratlused originaalvaruosade ja

samaväärsse kvaliteediga varuosade kohta on igal juhul kohaldatavad üksnes selle määruse kontekstis, mis puudutab üksnes asutamislepingu endise artikli 81 lõike 3 kohaldamist teatavat liiki vertikaalsete kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse suhtes mootorsõidukisektoris.

- 28 Seetõttu ei ole küsimused nimetatud määrust puudutavas osas vastuvõetavad.
- 29 Rumeenia valitsus leiab ühtlasi, et direktiivi 2007/46 artikli 31 lõike 1 sätted on selged ning ei tekita mingit mõistlikku kahtlust, mis põhjendaks tõlgendamistaotluse esitamist. Kuna aga selline argument ei kujuta endast eelotsuse küsimuse vastuvõetamatuse alust, siis tuleb see tagasi lükata.
- 30 Eelnevat silmas pidades tuleb järeldada, et eelotsuse küsimused on vastuvõetamatud osas, mis puudutavad määruse nr 1400/2002 artikli 1 lõike 1 punktide t ja u tõlgendamist.

Eelotsuse küsimuste analüüs

- 31 Nende kahe küsimusega, mida tuleb käsitleda koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas ELTL artiklit 34 ja direktiivi 2007/46 artikli 31 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, nagu on põhikohtuasjas käsitlusel, kuna neis õigusnormides sõltub liikmesriigis maanteeõidukite uute varuosade turustamine – siinses asjas veepumbad ja kütusefiltrid – selles liikmesriigis sertifitseerimis- või tüübikinnituse saamise menetluse kohaldamisest, välja arvatud siis, kui on tõendatud tüübikinnitus- või sertifitseerimistunnistusega, et neile toodetele on taolist menetlust mõnes muus liikmesriigis juba kohaldatud, või kui tegu on originaalvaruosade või samaväärsse kvaliteediga varuosadega nende õigusnormide tähenduses, kusjuures turustaja sellekohast dokumenti ei loeta piisavaks.
- 32 Esmalt tuleb meelde tuletada, et direktiivi 2007/46 artiklist 1 ilmneb, et sellega kehtestatakse ühest küljest ühtlustatud raamistik, mis sisaldab haldusnorme ja üldisi tehnilisi nõudeid tüübikinnituse andmiseks kõigile selle reguleerimisalasse kuuluvatele uutele sõidukitele, nimetatud sõidukite süsteemidele, osadele ja eraldi seadmetikele, eesmärgiga hõlbustada nende registreerimist, müüki ja kasutuselevõtmist liidu piires, ja teisest küljest sätted viidatud direktiivi alusel tüübikinnituse saanud sõidukite jaoks ette nähtud osade ja seadmete müügi ja kasutuselevõtmise kohta.
- 33 Euroopa Kohtule esitatud toimikust näib tulenevat, et põhikohtuasi puudutab teist kategooriat sätteid, kuid selle peab siiski eelotsusetaotluse esitanud kohus kindlaks tegema.
- 34 Sellega seoses on direktiivi 2007/46 artikli 31 lõikes 1 sätestatud, et liikmesriigid lubavad selliste osade või seadmete müüki, müüki panemist või kasutuselevõtmist, mis võivad kujutada endast märkimisväärset ohtu sõiduki turvalisuse või keskkonnamõju seisukohalt oluliste süsteemide nõuetekohasele toimimisele, ainult juhul, kui tüübikinnitusasutus on väljastanud nende kohta loa kooskõlas viidatud artikli lõigetega 5 kuni 10.
- 35 Siiski, nagu see ilmneb direktiivi 2007/46 artikli 31 lõigetest 2 ja 11, et osad või seadmed, mille puhul on vastavalt selle artikli lõikele 1 vaja luba, kantakse loetellu, mis kehtestatakse nimetatud direktiivi XIII lisas. Nagu märkis komisjon, ei ole ta kehtestanud selle lisa raames ühtegi loetelu.
- 36 Selles olukorras, nagu väidavad Rumeenia valitsus ja komisjon, tuleb viidata kõnealuse artikli 31 lõikele 12, mis sätestab, et seni kuni komisjon ei ole otsustanud, kas osa või seade peaks olema nimetatud direktiivi XIII lisas esitatud loetelus, võivad liikmesriigid rakendada siseriiklikke sätteid, milles käsitletakse osasid või seadmeid, mis võivad oluliselt ohustada sõiduki turvalisuse või keskkonnamõju seisukohalt oluliste süsteemide nõuetekohast toimimist; siiski kaotavad sellised siseriiklikud sätted kehtivuse kohe, kui selline otsus on tehtud.

- 37 See säte puudutab niisiis selliste osade või seadmete müüki ja kasutusele võtmist, mis esiteks ei ole esitatud direktiivi 2007/46 XIII lisas toodud nimekirjas, ja teiseks võivad oluliselt ohustada sõiduki turvalisuse või keskkonnamõju seisukohalt oluliste süsteemide nõuetekohast toimimist; seda peab aga eelotsusetaotluse esitanud kohus põhikohtuasjas käsitletud osade puhul kontrollima.
- 38 Seejärel tuleb hinnata, kas liikmesriigi õigusnormid, mis käsitlevad nende osade müüki ja kasutusele võtmist, millele kõnealuse direktiivi artikli 31 lõikes 12 viidatakse, on kooskõlas liidu õigusega ja eelkõige ELTL artikliga 34.
- 39 Sellega seoses ilmneb väljakujunenud kohtupraktikast, et kõiki liikmesriigi meetmeid, mis võivad otse või kaudselt, tegelikult või potentsiaalselt takistada liidusisest kaubandust, tuleb pidada koguseliste piirangutega samaväärseks meetmeks (vt eelkõige kohtuotsused *Dassonville*, 8/74, EU:C:1974:82, punkt 5, ja *Juvelta*, C-481/12, EU:C:2014:11, punkt 16).
- 40 Sellest tuleneb eeskätt, et isegi kui liidu õiguses puuduksid ühtlustamismeetmed, siis kaupa, mida ühes liikmesriigis seaduslikult toodeti ja turustati, peab saama teises liikmesriigis turustada ilma täiendavate kontrollideta. Siseriiklike õigusnorme saab õigustada vaid mõne ELTL artiklis 36 loetletud üldise huvi põhjendusega või mõne Euroopa Kohtu praktikas põhistatud imperatiivse nõudega, ning mõlemal juhul tingimusel, et see meede on taotletud eesmärgi saavutamiseks sobiv ega lähe kaugemale sellest, mis on eesmärgi saavutamiseks vajalik (vt kohtuotsused *ATRAL*, C-14/02, EU:C:2003:265, punkt 65, ja komisjon *vs.* Portugal, C-432/03, EU:C:2005:669, punkt 42).
- 41 Euroopa Kohtule esitatud toimikust ilmneb, et põhikohtuasjas käsitletud õigusnormid kehtestavad selles kohtuasjas käsitlusel olnud toodetele tüübikinnitus- või sertifitseerimismenetluse, mis võib kujutada ELTL artikli 34 tähenduses samaväärse toimega meedet, välja arvatud siis, kui need õigusnormid ei näe ühtlasi ette erandeid nendest menetlustest, millega tagatakse, et teistes liikmesriikides seaduslikult toodetud ja turustatud tooted on sellest menetlusest vabastatud.
- 42 Siiski näib sellest toimikust samuti tulenevat, et valitsuse määruse nr 80/2000 artikli 1 lõige 8 näeb ette sellised erandid; seda peab aga eelotsusetaotluse esitanud kohus kontrollima.
- 43 Kui peaks selguma, et olukord ei ole selline, peaksid liikmesriigi pädevad asutused tõendama, et selline takistus võib kõne alla tulevat kaupa arvestades olla põhjendatud liiklusohutuse ja keskkonnakaitse eesmärkidega, mis väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on ülekaaluka üldise huvi kaalutlused, mis võivad põhjendada koguseliste piirangutega samaväärse toimega meedet; ning tõendama, et see on mitte üksnes vajalik, vaid ka nende eesmärkidega proportsionaalne (vt eelkõige kohtuotsus komisjon *vs.* Belgia, C-150/11, EU:C:2012:539, punktid 54 ja 55).
- 44 Mis puudutab küsimust, kas liidu õigusega on vastuolus see, kui selliseid dokumente, nagu esitas Capoda, ei loeta piisavaks, et tõendada, et sellised varuosad, mis põhikohtuasjas käsitletud, on juba tüübikinnituse või sertifitseerimise saanud, või et tegu on originaalvaruosade või samaväärse kvaliteediga varuosadega siseriiklike õigusnormide tähenduses, mille suhtes selle alusel ei pea RAR läbi viima tüübikinnituse- või sertifitseerimismenetlust, siis tuleb täpsustada, et kui liidu õigusnormid puuduvad, siis peavad liikmesriigid kindlaks määrama tõendid, mida võib selle kohta esitada, tingimusel, et võrdvärsuse ja tõhususe põhimõtetega on arvestatud.
- 45 Neid tingimusi silmas pidades ei ole liidu õigusega seega vastuolus, et üksnes tootja väljastatud vastavustunnistustega (mitte aga turustaja omadega) võib põhimõtteliselt tõendada seda, et tegu on juba tüübikinnituse või sertifitseerimise saanud osadega või originaalvaruosadega või samaväärse kvaliteediga varuosadega siseriikliku õiguse tähenduses. Lisaks tuleb märkida, et direktiivi 2007/46 artikli 3 punkt 26, mis määratleb „originaalosasid” selle direktiivi tähenduses, näeb ette, et kuni vastupidise tõestamiseni eeldatakse, et osad on originaalosasid, kui osade tootja seda tõendab.

- 46 Sellest tulenevalt tuleb esitatud küsimustele vastata, et ETLT artiklit 34 ja direktiivi 2007/46 artikli 31 lõikeid 1 ja 12 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus liikmesriigi õigusnormid, nagu on põhikohtuasjas käsitletud, mille kohaselt sõltub liikmesriigis maanteeõidukite uute varuosade turustamine – siinses asjas veepumbad ja kütusefiltrid – selles liikmesriigis sertifitseerimis- või tüübikinnituse saamise menetluse kohaldamisest, tingimusel, et need õigusnormid näevad ette erandeid nendest menetlustest, millega tagatakse, et teistes liikmesriikides seaduslikult toodetud ja turustatud tooted on neist menetlustest vabastatud, või erandi puudumisel, et kõnealused osad võivad oluliselt ohustada sõiduki turvalisuse või keskkonnamõju seisukohalt oluliste süsteemide nõuetekohast toimimist ja et see tüübikinnitus- või sertifitseerimismenetlus on rangelt vajalik ja proportsionaalne liiklusohutuse ja keskkonnakaitse eesmärkidega. Tingimused, kuidas tõendada seda, et sellised osad on juba tüübikinnituse või sertifitseerimise saanud või on originaalvaruosad või samaväärse kvaliteediga varuosad, peab liidu õigusnormide puudumise korral kehtestama liikmesriikide õigusnormides, tingimusel, et võrdvärsuse ja tõhususe põhimõtetele on arvestatud.

Kohtukulud

- 47 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulud, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (seitsmes koda) otsustab:

ETLT artiklit 34 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. septembri 2007. aasta direktiivi 2007/46/EÜ, millega kehtestatakse raamistik mootorsõidukite ja nende haagiste ning selliste sõidukite jaoks mõeldud süsteemide, osade ja eraldi seadmetike kinnituse kohta (raamdirektiiv), artikli 31 lõikeid 1 ja 12 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus liikmesriigi õigusnormid, nagu on põhikohtuasjas käsitletud, mille kohaselt sõltub liikmesriigis maanteeõidukite uute varuosade turustamine – siinses asjas veepumbad ja kütusefiltrid – selles liikmesriigis sertifitseerimis- või tüübikinnituse saamise menetluse kohaldamisest, tingimusel, et need õigusnormid näevad ette erandeid nendest menetlustest, millega tagatakse, et teistes liikmesriikides seaduslikult toodetud ja turustatud tooted on neist menetlustest vabastatud, või erandi puudumisel, et kõnealused osad võivad oluliselt ohustada sõiduki turvalisuse või keskkonnamõju seisukohalt oluliste süsteemide nõuetekohast toimimist ja et see tüübikinnitus- või sertifitseerimismenetlus on rangelt vajalik ja proportsionaalne liiklusohutuse ja keskkonnakaitse eesmärkidega.

Tingimused, kuidas tõendada seda, et sellised osad on juba tüübikinnituse või sertifitseerimise saanud või on originaalvaruosad või samaväärse kvaliteediga varuosad, peab liidu õigusnormide puudumise korral kehtestama liikmesriikide õigusnormides, tingimusel, et võrdvärsuse ja tõhususe põhimõtetele on arvestatud.

Allkirjad